

CALDERÓN DE LA BARCA

Z N A M E N Í K Ř Í Ž E
(LA DEVOCIÓN DE LA CRUZ)

Přeložil Vladimír Mikeš

Upravili Hana Burešová a Štěpán Otčenášek

MĚSTSKÉ DIVADLO BRNO, 2005

Osoby:

Curcio, *sienský šlechtic*

Lisardo, *Curciův syn*

Julie, *Curciová dcera*

Eusebio od Kříže

Octavio, *šlechtic*

Alberto, *kněz, mnich*

Gil, *venkovan*

Menga, *Gilova žena*

Tirso,

Bras - *venkovani*

Arminda, *Juliina služka*

Richard,

Celio – *lupiči*

Sluhové, vesničané aj.

Odehrává se v Sieně a jejím okolí

I

PRVNÍ DĚJSTVÍ

*Scéna 1**Háj u cesty do Sieny*

MENGA, GIL

Menga (*za scénou*)

Kams to spadla. Vylez. Hopla!

Gil (*za scénou*)

Hni sebou, ty satórie!

Menga

Voslice voslovská! Vijé!

Gil

Jdi! Aby tě husa kopla.

Táhni za vocas! Kdepak!

Sto chlapů s ní nehne, blázne! (*Vyjdou.*)

Menga

Tys to vymňouk, Gile, vážně!

Gil

Vymňouklas to, Mengo, fakt.

A nedělej ze mě moulu.

Já za to můžu? Já zírám!

Vidělas, že je tu díra,

tys sletěla do výmolu.

Kdo se na ní vez až sem?

Menga

Na tohle ti nenaletím.

Závist. Tys chtěl, ať z ní sletím!

Gil

Jak ji z toho dostanem?

Menga

Babo rad'. Vidiš to bláto.

V něm jí nechat?

Gil

Málo nás.

Menga

Já potáhnu za ocas,
ty za uši. Jdeme na to?

Gil

S ní nehleme. Ta tam drží
jak skoba. Mám lepší nápad,
onehdy ve městě zapad
do vejmolu pod kaluží
kočár, ale prosím tak,
že kdyžs viděl, jak tam cloumá
těma dvě nóbl koňma,
řek bys, to je žebříňák.
Ať dělali co dělali,
koně práskali a řvali,
nepohnul se ani o píd'.
Až si řekli: takhle ne,
ničeho se nebojí.
A co takhle na oji
třeba pytlík ječmene?
A znáš koně, hlad je hlad,
ono se to podařilo,
frkli, a hop, už to bylo.
Nešlo by to udělat
i s tím naším živočichem?

Menga

Ach ty brebto.

Gil

Jo, i tady
jedno zvíře chcípne hladu
v houfu zvíře s plným břichem.

Menga

Ty nemehlo, počkej na mě,
nezvládneš to sám, jak vidím,
já jdu k cestě, půjdou lidi
od nás ze vsi, zavolám je,

žvásty si nech na doma.

Gil

Na mě to sved' jednoduše.

Menga

Ach, voslice, moje duše. (*Odejde.*)

Scéna 2

GIL

Gil

Ach, voslice, lásko má!
 Holčičko, jsi ze všech holek
 nejlepší, co jich je ve vsi,
 a taky nejpoctivější,
 kdepak s někým chodit, z pole
 hnedka pěkně rovnou domů
 do stáje, k žlabu a k píci,
 a ne courat po ulici
 a nadbíhat nevím komu.
 A být z okna vyložená,
 aby si tě vosel všim?
 Nikdy! Přísahám, to vím.
 A že jsi moc namyšlená?
 To zas ne. Hrdá? To snad.
 Máš hubu na pravém místě,
 říkají, ale vím jistě,
 že neumíš pomlouvat.. (*Hluk za scénou.*)
 Co to? On sem někdo jede.
 No jo. Dva a seskakují,
 uvazují koně k stromům.
 Tak po ránu? A jsou bílí
 jako stěny. Asi zácpa,
 a jedí to uhlí v prášku.
 Proboha! A co když jsou to
 lupiči? To nejspíš. Zalez,
 radši se jim neukazuj,

at' nepřijdeš k úrazu.

Scéna 3

EUSEBIO, LISARDO.- GIL, v *úkrytu*.

Lisardo

Nemusíme chodit dál.
Od cesty sem není vidět,
přesně to, co potřebujem,
Eusebio, a teď tas!

.Eusebio

Proč ne. Proto sem i jdem,
Lisardo, jen bych rád věděl,
čím jsem se vás dotkl.

Lisardo

Bože,
těch urážek bylo tolik,
že jim rozum nerozumí,
že hlas pro ně nemá slova
a trápení trpělivost.
Mlčet o nich, zapomenout -
to bych chtěl, ne o nich mluvit.
Když je člověk pojmenuje,
ty urážky jsou tu znovu.
Poznáváte tahle psaní?

Eusebio

Dopisy? Hod'te je na zem.
Seberu je.

Lisardo

Seberte je.
Proč ten úžas? Co se děje?

Eusebio

To je hrůza. Hrůza je to
svěřovat se s tajemstvími
papíru, to špatně končí.

Lisardo

Vidím, že je poznáváte.

Eusebio

Všecky psané stejnou rukou.

Já je napsal, nezapírám.

Lisardo

Já jsem Lisardo, jak víte,

syn Lisarda Curcia,

toho, co tak velkoryse

za pár roků všecko jmění,

které zdědil po rodičích,

rozházal. Jsme chudí, ano,

chudá šlechta, to je možná -

trapné, ale... je to šlechta,

a musí se tak i chovat.

A Julie - Bůh je svědek,

hořkne mi to jméno v ústech -

to neví či vědět nechce.

Ale je to moje sestra

- bohužel! - a nedovolím,

abyste ji, pane, sváděl

těmi milostnými žvásty,

dvojsmyslným blábolením

v psaníčkách, ne, nedovolím,

abyste z ní dělal běhnu.

Není to jen vaše vina.

Přiznám se, že bych se možná

choval stejně, kdyby mi to

dáma - "dáma" - povolila.

Ale vy jste byl můj přítel,

na vás padá větší vina.

Nevím, co jste od ní čekal,

když vám muselo být jasné,

že si ji vzít nemůžete,

taky bych ji radši zabil,

než aby se za vás vdala.
 Ale budiž. Když jste si ji
 opravdu chtěl vzít, měl otec
 o tom vědět dřív než ona,
 otce požádat a nechat
 rozhodnutí na něm, i když -
 on by vám ji stejně nedal.
 Chudý šlechtic, to je skvrna
 na šlechtictví, a s tou skvrnou
 provdat dceru, to je rovnou
 připravit jí pohrdání.
 U nás chudoba je zločin.
 Takže už je rozhodnuto:
 pošleme ji do kláštera.
 Ať chce, nebo nechce, zítra
 odchází, a tím to skončí.
 Jeden z nás ať tady zemře.
 Vy, abyste jí dal pokoj,
 nebo já, já abych za tím
 navždycky zabouchl dveře.

Eusebio

Ne. Lisardo, počkejte s tím.
 Jako já vás klidně vyslech -
 a vy mě moc urážíte -
 vyslechněte i mě. Ano,
 nemám otce, vím jen, že mou
 první kolébkou byl kámen
 a domovem pata kříže.
 Pastevci mě tady našli,
 ležel jsem prý na úbočí
 těchhle hor tři dny a plakal,
 a oni se báli šelem,
 nechali mě tam, a zvláštní!
 mě ty šelmy ušetřily.
 Já vím proč. Ten kříž mě chránil,

pro mě o tom není pochyb,
báli se ho jak čert kříže.
Jeden pastevec mě našel,
když v té divočině hledal
zabloudilou ovci, vzal mě
do vsi pana Eusebia
a on tou svou laskavostí
dovršil laskavost nebe.
Eusebio mě vzal k sobě,
vychoval mě jako syna,
dal mi jméno Eusebio
od Kříže. Stal se mi ve všem
prvním ochráncem a rádcem.
A pak Eusebio umřel
a já zdědil jeho jmění.
A nejen to narození,
vůbec zvláštní je má hvězda,
hned mi nepřátelsky hrozí,
hned zas vlídně ochraňuje.
S tou mou divokou a krutou
povahou už od malička
byla potíž, dásněmi jsem
rozkousal své kojné prsa,
byl jsem d'ábel, zoufala si,
slepá bolestí a hrůzou
hodila mě do studny a -
utekla, neřekla slovo.
Slyšeli mě dole křičet,
slezli a já jsem prý plaval
na hladině a měl ručky
zkřížené a přitisknuté
ke rtům. Jindy vypuk požár,
nedalo se z domu utéct,
dveře byly v jednom ohni,
já byl uvnitř a nic se mi

nestalo, a pak mi řekli:
byl den kříže. Oheň sám by
jistě neměl slitování.
S přítelem jsem jednou scházel
po jedné z těch horských stezek,
když jsme došli na rozcestí
ke kříži, já řekl, že se
pomodlím, a on šel napřed.
Potom jsem se rozběh za ním,
dohonil ho a on ležel
kousek dál už mrtvý, v krvi,
oloupili, zabili ho.
Lovili jsme jednou v lese,
najednou se celé nebe
zataáhlo a hřměním světa
vyhlásilo strašnou válku,
vtom sjel blesk, jak létavice
vyšlehl tím černým větrem,
a krok ode mne dva spálil
na popel, mě srazil k zemi,
oslnil, bylo mi úzko,
a když jsem se vzpamatoval,
vidím: stojím vedle kříže,
právě toho, co mě chránil,
když jsem pod ním tři dny plakal.
Jako by on už v té chvíli
poznámenal mou hrud' křížem,
na znamení, že mě nebe
chystá k tajemnému cíli,
o kterém sám nemám zdání.
Nevím, kdo jsem. Ale cítím,
že mám duši v jednom ohni,
že můj duch rozpíná křídla,
že má láska se mnou vzletí,
že mi říká: není pravda,

že Julie nejsi hoden!
 Je tak velký rozdíl mezi
 ušlechtilostí a šlechtou?
 Jsem, co jsem. Snad máte pravdu,
 snad bych měl říct: odpusťte mi,
 ale po tom, co jste řekl,
 mi hněv nedá omlouvat se
 ani přiznat, že jste v právu.
 Když se nemá stát mou ženou,
 uvězněte si ji doma,
 zavřete ji do kláštera,
 přede mnou ji neschováte,
 trpělivost má své meze,
 láska křídla, když si zoufá,
 bude má a potrestám vás
 za to, že mnou pohrdáte,
 za to, že mě urážíte.

Lisardo

Tam, kde mají mluvit meče,
 jazyk mlčí, Eusebio.
*(Oba tasí a bijí se. Lisardo upadne,
 snaží se vstát a upadne znovu.)*
 Ach! Jsem raněn!

Eusebio

Končíme?

Lisardo

Ne,

ještě mám dost síly, abych...
 Ach, jak je ta země vratká.

Eusebio

To se potácí tvůj život.

Lisardo

Nechci zemřít bez zpovědi.
 Nesmíš...

Eusebio

Můžu. Zabiju tě!

Lisardo

Ne, prosím! Ve jménu kříže,
kříže smrti Krista Pána!

Eusebio

Vstaň!

Lisardo

Nemůžu! Vykrvácím.
Cítím, jak má duše váhá,
kterou bránou vyjít z těla.

Eusebio

Pojď! Opři se o mě, vzchop se.
Kousek odtud žijí mniši.
V poustevně se vyzpovídáš,
jestli dojdem včas.

Lisardo

Můj Bože!
Jsi tak laskav. Slibuji ti,
když mi bude dáno stanout
před Bohem, já, já mu řeknu:
prosím, jeho, Pane Bože,
nenech umřít bez zpovědi.
(*Eusebio odnáší Lisarda.*)

Gil

No a vida, jsou si kvit:
nejdřív pěkně zamordovat,
pak ho odnést na ramenou!
Takovéhle slitování
bych si doved odpustit.

Scéna 4

BRAS, TIRSO, MENGA, TORIBIO. - GIL.

Bras

Kam by se moh ztratit? Gile!

Menga

Určitě to bylo tady.

Tirso

Vidíte ho? On se zbláznil!

Menga

Co tak čumíš?

Gil

Hrůza! Mengo!

Tirso

Stalo se ti něco?

Gil

Tirso!

Bras

No tak mluv! Tys něco viděl?

Co to vyvádíš?

Gil

Ach, Brasi!

Fuj, chlapi, jsem z toho magor!

Zabil ho a odnes, myslím,

že ho odtáh do slatiny.

Menga

Kdo to byl? Kdo?

Gil

Co já vím!

Tirso

Koho zabil?

Gil

Já ho neznám.

Bras

Kam šli?

Gil

Pojďte, budou blízko. *(Odejdou.)*

Scéna 5*(V Curciově domě)*

JULIE, ARMINDA

Julie

Co to je vyplakat oči,
když svobodu oplakávám!
Ach, Armindo, už se vzdávám,
přijde smrt a všechno skončí.
Jsem jako ten potok, mlčí
a jako když zapomene,
jak se hrnul od pramene
přes kamení po úbočí.
Jako by byl někdo jiný,
zprahlý žárem za poledne,
a on se najednou vzedme
a valí se přes květiny.
Ach, ty hrůzy nepominou,
jsem ten potok, když se vzbudí,
nahromadily se v hrudi
a teď se mi z očí řinou.
Otec je zlý!

Arminda

Julie...**Julie**

To jsou všichni takhle krutí?
Bolesti, dovleč mě k smrti!
Ať mě bolest zabije!
Znič můj život! Nač mi je?
Buď má slavná mučitelka,
bolesti, ty nejsi velká,
když tě člověk přežije.

Arminda

Co se stalo?

Julie

Lisardo mi

našel v stolku, co mi psal -
Eusebio! Všecko vzal,
lístky, vzkazy.

Arminda

Věděl o nich?

Julie

Těžko. Ale všecko má.
Pořád se tak divně díval,
možná že mě podezříval.
Pro mě je to pohroma.
Přišel za mnou, bílý v tváři,
dokonale zahrál klid:
šperk prý si chce vypůjčit,
jestli mám klíč k sekretáři,
prohrál, a rád by hrál dál,
šla jsem, on mě předběh, z ruky
mi vyrval klíč od zásuvky,
odemk, všecko prohrabal
a našel ta psaní na dně.
Podíval se, řek: a jdem!
Zamkl a šel za otcem.
Tohle dobře nedopadne.
Zavřeli se, dlouhou chvíli
se radili, jistě o tom,
jak mě odklidit, a potom
se prý oba vypravili
do kláštera, zbavit se mě,
to by chtěli, oni myslí,
sejde s očí, sejde z mysli,
po mně se má slehnout země.
I kdyby by byl za horama,
myslet na něj nepřestanu.
To radši smrt. Než se stanu
jeptiškou, skončím to sama.

Scéna 6

EUSEBIO. - JULIE, ARMINDA

Eusebio

Julie!

Julie

Ty?!

Eusebio

Neuteč mně!

Julie

U nás v domě?!

Eusebio

Miluju tě!

Život s námi cloumá krutě.

Julie

Víš, jak je to nebezpečné?

Kudys přišel? Přes zahrady?

Jako psa tě zaškrtní!**Eusebio**

Co je to strach ze smrti?

Julie

Šílenství! A proč jsi tady?

Eusebio

Abych si tě odved sebou.

Všecko stojí nebo padá

s tím, co řekneš. Máš mě ráda?

Jsi můj život, chci žít s tebou.

Ano, otec! Řekli mu to,

ví už všecko, jak se zdá.

A taky mnou pohrdá,

a je prý už rozhodnuto,

že máš zítra obléct hábit!

A to by byl konec navždy,

to je dovolit dvě vraždy,

to znamená nás dva zabít.

Pořád říkáš, že mě chceš,
že sis mě zamilovala,
že by sis mě ráda vzala,
tak jestli to není lež,
seber se a uteč z domu,
nevzepřeš se jeho vůli,
my jsme oba pro něj nuly.
Pak si zvykne, kývne k tomu,
pozná, že je marná zlost,
že máš vůli stejně pevnou
zůstat děj se co děj se mnou,
pak udělá z nouze ctnost.
Mám domy a mám své lidi
a budou tě ochraňovat,
má duše se v tobě vidí.
Máš mě ráda doopravdy?
Tak pojď se mnou. Nech mě žít.
Jestli mě chceš zahubit,
nech mě umřít hned a tady.

Julie

Eusebio, bože, znáš mě,
ty víš, že...

Arminda

Pozor, jde pán!

Eusebio

Osud se spik proti nám.

Julie

Co teď? Otec. To je strašné!
Utečem?

Arminda

Ne, teď už ne!

Julie

Pozdě!

Arminda

Je sem vidět zvenku.

Julie

Schovej se!

Eusebio

Kam?

Julie

Do přístěnku.

Arminda

Klepe.

Julie

To je příšerné. (*Eusebio se schová.*)

Scéna 7

CURCIO. - JULIE. ARMINDA, EUSEBIO v úkrytu.

Curcio

Chtělas vždycky do kláštera,

poděkuj mi, máš, cos chtěla.

Kdyby sis to rozmyslela,

nebyla bys vděčná dcera.

Jaké štěstí zůstat čistá!

Všecko už je ujednáno,

stačí, abys řekla ano

a stala se chotí Krista,

tak si pospěš, ustrojí tě,

je to štěstí nadosmrti,

tuhle boží veselku ti

závidí kdekdo, mé dítě.

Julie

Jistě máš své důvody.

Jsi, když všecko ztroskotá,

pánem mého života,

ale ne mé svobody.

Bylo by tak nevhodné

předem říct mi o záměru

osudném pro vlastní dceru?

Zeptat se, co já chci?

Curcio

Ne.

Tady platí jiný mrav.
Dítě jenom zuby zatne,
co je dobré nebo špatné,
určím já.

Julie

Vybrat si stav,
který by byl jemu vhod,
na to právo má. To mohu,
to není hřích proti Bohu,
vždyť tady jde o život,
o ten, který já mám žít.
A komu ho, Bože, svěřím,
nerozhodnu za pár vteřin,
musím si to rozmyslit.

Curcio

Co si má rozmýšlet dcera,
stačí, když já řeknu: jdi!

Julie

Když můj život žiješ ty,
jdi za mě i do kláštera.

Curcio

Mlč, ty děvko, běhno jedna,
uškrťm tě na provaze
z těch tvých pačesů, ty plaze!
Co, takhle se s otcem jedná?
Vyrvu ti ten jazyk z huby,
zpupnost trpět nebudu.

Julie

Hájím jen svou svobodu,
život ne, ten třeba ubij,
zkrat' ho, jestli má být krátký,
a budeš mít po trápení,
neupřu ti, co mé není,

dals mi ho, já ho dám zpátky.
 Svoboda je darem nebe,
 tu si od tebe vzít nedám.

Curcio

Tušil jsem to! Marně hledám
 pro to slova, je mi z tebe
 zle jako z tvé matky kdysi.
 Na čest otce nebo muže
 klidně plivni, to se může,
 když jsme běhny! Nemysli si,
 nemůže! Čest hájím já.
 Čistá jako křišťál hvězd,
 jak třpyt slunce - to je čest.

Julie

To jsem ani nechtěla,
 dotknout se tvé cti, jak tvrdíš.

Curcio

Armindo, nech nás tu, prosím.
(Armina odejde.)

Scéna 8

CURCIO, JULIE, EUSEBIO, v úkrytu

Curcio

Tolik let to v sobě nosím,
 tolik let jsem mlčel. Budiž,
 vždycky se to ve mně vzpříčí
 jako střep a je to znova.
 Nevím, jestli najdu slova
 pro to, co mi z duše křičí. -
 Dostalo se mi té pocty
 do Vatikánu jet v čele
 delegace se žádostí,
 aby papež Urban Třetí
 přijal náš kraj za své léno.
 Tvoji matku u nás měli

za svatou a nejen u nás,
nechci o ní mluvit špatně,
ale ta zášť nedá pokoj.
Osm měsíců jsme v Římě
jednali, pak jsem se vrátil
a tvá matka - je to hrůza!
nemám sílu o tom mluvit -
byla v jiném stavu, měla
za dva za tři týdny slehnout.
Do Říma mi sice psala,
že už měla, než jsem odjel,
pochybnosti, ale ve mně
to vzbudilo podezření,
že mi lže, a šeptalo mi:
je to hanba, podvedla tě.
Takovéhle myšlenky mě
sužovaly ve dne v noci
jíst jsem nemoh, nespál, vstával
rozbitý a unavený.
Unavený sebou, ano,
já den po dni jsem se stával
cizincem vlastnímu srdci,
nepřítelem vlastní duše,
třeba jsem se v duchu často
rozběhl na pomoc tvé matce
a sám sobě říkal: věř jí!
Jenže strach z té urážky mě
tížil na srdci jak balvan
a já se mstil víc než za tu
její vinu - za myšlenky.
A udělal jsem to tajně,
předstíral jsem, že jdeme na lov
- žárlivost zná tisíc léček -
a když lov byl v plném proudu,
milostnými slovy - ano,

stačí lhát a jen se hrnou,
 a kdo miluje, jim věří -
 jsem ji lákal dál a dál až
 do houští, kam jaktěživo
 nev kročila lidská noha
 a kde tma a listí zrovna
 zvaly k lásce a my jsme tam
 byli sami. Sami...

Scéna 9

ARMINDA. – JULIE, CURCIO, EUSEBIO, v úkrytu.

Arminda

Pane,

hrozná věc se stala, Bože!
 buďte silný, nezoufejte...

Curcio

Říkal jsem ti, zůstaň venku.
 Co je?

Arminda

Pane!

Curcio

Co se stalo?

Julie

Armando, tak co je, mluv!

Arminda

Strašně vás to bude bolet.
 Jak vám to mám říct? Já nevím.

Curcio

Neboj se! Vydržím všechno.

Arminda

Lisarda...

Curcio

Co? Ještě tohle!

Arminda

Nesou ho sem na nosítkách,

mrtvého! Je samá rána,
zkrvavený. Nechtějte ho
vidět...

Curcio

Mrtvý! Panebože,
copak jsem měl všeho málo?

Scéna 10

GIL, MENGA, TIRSO a BRAS nesou na nosítkách mrtvého LISARDA. – JULIE,
ARMINDA, CURCIO, EUSEBIO, v úkrytu.

Julie

Lisardo! Ne! Zabili tě!
Proč? Nikomus neublížil.
Strašné rány. To byl ďábel,
umyl si v tvé krvi ruce.
Nevinného zabít!

Arminda

Paní...

Bras

Bude pro vás líp, když...

Curcio

Počkej.

Tirso

Nedívejte se.

Curcio

Ne! Musím!
Nevidět ho mi duše nedovolí,
to mrtvé tělo, uzlík ztuhlých žil,
jsi troska času, klečím u mrtvoly,
ó tragédie bezútěšných chvil,
ty tříšti stavby na písku, to bolí
dívat se na zmar toho, proč jsem žil!
Jsi to ty, synku, nač tu s hrůzou hledím,
můj synku, smutný rubáši mých šedin?
Když všechno umře, proč my ještě žijem?

Ach, řekněte mi, kdo ho zavraždil.

Menga

V souboji padl, řekne vám to Gil,
schoval se v houští, viděl všechno.

Gil

Vím jen,

že šermoval s nějakým Eusebiem.

Curcio

Co říkáš? On? Eusebio to byl?
A to mu byla málo jedna bolest,
že připravil mě o život i o čest?
(*Julii*) Nestačilo to? Ještě něco schází
tvé neřestné a neurvalé pýše?
Moc čistá láska, když ti krví píše
ty svoje tajné dvojsmyslné vzkazy.

Julie

Otče!

Curcio

Mlč: krví, krví píšou vrazi!
A ještě dnes tě přijme abatyše.
Oba jste mrtví, děkuj za to sobě,
za trest i tvoje krása skončí v hrobě.
Oba vás pohřbím v nejčernější zemi,
v jednom dni sroubím rakev pro děti,
on zemřel pro svět, v mysli nezemře mi,
ty si tu žij a umři v paměti,
ohluchne duše, srdce bude němé.
Zamknu tě tady, než ho odneseme,
zůstaň tu s ním a uč se, co máš znát,
na jeho smrti uč se umírat. (*Odejdou.*)

Scéna 11

JULIE, mrtvý LISARDO, EUSEBIO

Julie

Eusebio, Eusebio,

jak jsi krutý! Křičet, křičet
chtěla bych a duše zemdlí,
dusím se a nemám jazyk.
Nevím, co mám říct, já nevím,
kruté lítosti se ve mně
milosrdná zloba vzpírá,
přála bych si zavřít oči
před nevinnou krví bratra,
před tou růží ran, co křičí:
pomsti mě! a tvoje slzy
šeptají mi: odpusť, odpusť!
a ty rány a ty oči
jsou ústa, co nikdy nelžou.
A tak v jedné ruce lásku,
v druhé tvrdost, chtěla bych tě
potrestat i ochránit tě,
lítost strhuje mě zpátky,
bolest přikazuje: musíš!
A tos mě chtěl, Eusebio,
zachránit? To je ta něha,
kterou jsi mi slíbil? Krutě,
takhle krutě se mi dvoříš?
Myslela jsem, budu tvoje,
a mám pohřeb místo svatby!
Chtěla jsem se vzepřít otci
kvůli tobě a ty místo
svatebního daru dáš mi
nejčernější šaty smutku?
Já tě chtěla, i kdyby mě
měli zabít, utekla bych,
a ty přivedeš mě k hrobu,
a ne k svatebnímu loži.
Čest by mě to jistě stálo
a já podala ti ruku,
a ty svou, než mi ji podáš,

musíš si v mé krvi smočit.
Nemohla bych zapomenout,
ani kdybych chtěla, pořád,
kdybys mě vzal do náručí,
bych to měla před očima.
Miluju tě, ale k čemu
je slast lásky zhořklá hněvem,
v níž to šeptá: tak se pomsti!
Jak má duše žít s tím svárem,
trest si stejně přát i nepřát?
Ne! Vidíš mě naposledy,
Eusebio, ani mluvit
se mnou nesmíš nikdy, nikdy!
Uteč oknem do zahrady,
otec tě tu nesmí najít,
zachraň se a snaž se na mě
zapomenout, chtěls mě získat
a dnes jsi mě ztratil navždy.
Jdi už, jdi už! A buď šťastný,
užívej všech darů světa
a ať život nechce za ně
moc bolesti. To ti přeju.
Já udělám ze života
nakrátko vězeňskou celu,
hrob, v kterém mě otec pohřbí.
A tam budu oplakávat
tvrdý úděl, krutý osud,
nelítostný ortel hvězdy,
svou nešťastnou lásku, ruku,
kterou na mě pozdvih kat:
o život mě připravila,
ale chtěla, abych žila,
a v té nekonečné trýzni
nepřestala umírat.

Eusebio

Jestli, Julie, tvé ruce
jsou krutější než tvá slova,
chceš-li se mi pomstít, klečím
u tvých nohou, pomsti se mi.
Ale jestli musím umřít,
ze všech stran to zahlaholí:
"Miloval a proto zemřel!",
protože jen moje láska
byla zločin, láska k tobě.
Nechci milost, nežádám ji,
ne, takový zločin nelze
odpustit, já tě jen prosím,
zabij mě a pomsti se mi.
Probodni tou dýkou srdce,
které tě tak urazilo,
vyrví duši plnou lásky,
ty svou rukou prolij krev.
A jestli mě nechceš zabít,
křiknu, že jsem tady s tebou
a tvůj otec pomstí se mi
místo tebe.

Julie

Ne, to nesmíš!
Prosím! Slib mi, že mi splníš
mé poslední přání.

Eusebio

Budiž!

Julie

Uteč domů, zachraň život,
tam tě má kdo bránit.

Eusebio

Život?
Co záleží na životě?
Milovat tě nepřestanu,

dokud budu živ a klášter
tě přede mnou nezachrání.

Julie

Ochraňuj sám sebe, já se
dokážu ubránit sama.

Eusebio

Nesmím tě už vidět?

Julie

Nesmíš!

Eusebio

Nikdy, říkáš?

Julie

Nikdy, nikdy!

Eusebio

Ty, ty mě už nenávidíš?

Julie

Chci, musím tě nenávidět.

Eusebio

Zapomeneš na mě?

Julie

Nevím.

Eusebio

Ty se se mnou loučíš?

Julie

Navždy.

Eusebio

Julie, ve jménu lásky...?

Julie

Ve jménu té strašné vraždy...?
Někdo jde, běž, Eusebio.

Eusebio

Poslechnu tě. Bože, navždy?
Není, není cesta zpět?

Julie

Vidíme se naposled.

(Hluk za scénou. Každý odchází na jinou stranu. Sluhové přicházejí pro tělo.)

DRUHÉ DĚJSTVÍ

Scéna 1

Les

RICHARD, CELIO, EUSEBIO, v šatech lupičů, s ručnicemi. Výstřely.

Richard

Jen víc takových tref.

Celio

Doprostřed prsou, řine se z něj krev,
takovou ránu hned tak nevidíš.

Eusebio

Položte na něj kříž
a Bůh mu odpusť.

Richard

Ten nás vycvičí!

Dneska jsou zbožní už i lupiči.
(Odejdou Richard a Celio.)

Eusebio

Osud z nás dělá psance,
dívá se na mě jako na trestance,
co vědí ti mí chlapi,
osud chce zločin a pak mě tím trápí.
Nevíš jak a jsi na dně
Lisarda jsem prý, bože, zabil zrádně,
už nejsem nikde doma
a jako s vrahem osud se mnou cloumá
a mě smí zabít každý
a když chci přežít, nezbývá než vraždit.
Už není cesta zpátky,
vzali mi domy, zabavili statky,
vzali mi všechno, ten poslední žvanec,

pro ně jsem navždy zločinec a psanec,
A tak mají, co chtěli.

Scéna 2

RICHARD, LUPÍČI, zajatý ALBERTO. - EUSEBIO.

Richard

Zvláštní věc, veliteli.

Šel jsem se podívat, kam ji chlap koupil
a... chápeš to?

Eusebio

Ne, nic jsem nepochopil.

Richard

My jsme ho nezabili,
kulku zachytla kniha pod košilí,
srazila ho, jen omdlel a je živý.

Eusebio

Dějí se tady divy?
Kdo jsi, člověče?
Je, je to zázrak, krev ti neteče.
Koho nebe chce vidět, toho vidí.

Alberto

Jsem nejšťastnější z lidí,
vzdal jsem se poct a svodů
a všeho toho, v čem jde o svobodu.
Všecky ty světské klamy
prohlédnout můžem nejlíp, když jsme sami.
Vracím se, byl jsem u papeže v Římě,
sejmul ze mne biskupství břímě
a svolil, aby vznikl v samotě
řád pro ty, kdo jsou sami v životě.
Proto sem jdu, a stačilo málo,
a bylo po všem, všechno ztroskotalo
a já jsem málem přišel o život.

Eusebio

Co je to za knihu?

Alberto

To je ten plod
mé usilovné práce mnoha let,
o dřevu, na němž vydech naposled,
když zdolal smrt a zbavil duši tíže
náš Kristus Pán. Vidiš: "*Zázraky kříže.*"

Eusebio

Kéž by mi kulka ruku ustřelila,
než aby zžehla jednu stránku díla!
Běž, nech si všecko, šaty, peníze,
nic nechci, toužím jenom po knize,
nechám si jen tvé spisy,
doprovodíte ho na kraj lesa, jdi si.

Alberto

Budu se modlit, ano, budu, budu,
ať osvítlí tě Bůh, že žiješ v bludu,
i oni ať to vědí.

Eusebio

Aby mi nedal umřít bez zpovědi,
o to pros Boha, já vím, že jsem zloděj.

Alberto

Já, sluha Páně, přijdu děj se co děj,
budu ti v srdci vděčný nadosmrti,
zavolej, slibuju ti,
kdybych se měl sem bůhví odkud vydat,
přijdu tě vyzpovídat.

Eusebio

Slibuješ?

Alberto

Ano!

Eusebio

Šťastný den je dnes.
Děkuji ti!

Alberto

Jsem Alberto, jsem kněz.

(Alberto, Richard a lupiči odejdou.)

Scéna 3

ARMINDA. - EUSEBIO.

Arminda

Ach, to je cesta přes ten les.

Chci s tebou mluvit.

Eusebio

Špatné zprávy?

Arminda

Špatné.

Eusebio

Tuším to, chceš říct, všechno málo platné?

Arminda

Lisardův otec dostal povolení
chytit tě nebo zabít.

Eusebio

To nic není,
to už tu bylo. Tuším horší věci,
cítím jak duše vyrazila k srdci,
mluv, co se stalo?

Arminda

Julie...

Eusebio

Co je s ní? Co s ní je?!

Arminda

Je v klášteře a oblékla už hábit. *(Odejde)*

Eusebio

To je víc než mě zabít.
Nemohlo by to přestat?
Marnou touhou mě trestat
a pošklebovat se mi
marnými nadějemi,
žárlit na samo nebe,
že místo mne si bere, Bože, tebe?!

Co či kdo mě tak zkouší?
 Nemůžu už být horší,
 a když nemám být jiný,
 ať za myšlenkou následují činy!

Scéna 4

GIL, MENGA. - EUSEBIO.

Menga

Ted' k mý smůle ještě chybí
 potkat toho vrahouna.

Gil

Mengo, jsem tu taky já!
 Neboj se ho, a i kdyby,
 zatočím s ním jedna dvě.
 Spravilo by to pár facek.
 A mám taky prak a klacek.

Menga

Jo, jako ta Sylvie,
 taky jedna dvě a hele,
 přišla do lesa jak panna,
 vrátila se obtěžkaná,
 ten raubíř má d'ábla v těle,
 fuj, kdyby tak na nás káp.

Gil

Se mnou mu to půjde ztěžka,
 mě tak snadno neobtěžká.
 Tak buď taky trochu chlap. (*Uvidí Eusebia.*)

Menga (*Eusebiovi*)

Pane, odtud radši dál!

Gil

Eusebio se tu motá
 všude po lesích, ta slotá!

Eusebio

Stejně bys ho nepoznal.
 A co dělá? Loupí, že?

No, mě tak hned nedostane.

Gil

Loupí? To je málo, pane,
okrade a podřeže.

Eusebio

Vidím, že vám něco dlužím
za tu zvěst.

Gil

Á, co vás nemá,
nic, vzít nohy na ramena.

Menga

Ten raubíř z vás stáhne kůži.
Krást nestačí tomu rváči,
ani ceknout nemusíš.
Položí pak na vás kříž
a myslí si, že to stačí.

Scéna 5

RICHARD, CELIO. – EUSEBIO, GIL, MENGÁ.

Richard

Dělej, pospěš, Celio!

Celio

Už jdu...

Gil (*Eusebiovi*)

Lupič! Rychle – sem! (*Táhne ho pryč.*)

Richard

Eusebio!

Eusebio

Tady jsem!

Gil

Eusebio říkal?

Menga

Jo!

Eusebio

Eusebio! Copak, copak?

Utíkat, to ne, no tak,
co máš proti mně?

Menga

Máš prak
a ten klacek.

Gil

Ty drž zobák.

Celio

Eusebio, ze všech strání
spousta lidí běží k moři,
srocují se na pobřeží,
všecko jsou to venkovani
z Curciových usedlostí.
Víš, k čemu je odhodlaný,
zaskočí nás z druhé strany
a ukrutně se ti pomstí.
Rozhodnout to musíš sám,
každou chvíli budou v lese.
Zmizet?

Eusebio

Ano, ztratíme se,
na dnešek mám jiný plán. (*Lupičům*)
Oči zavázat těm dvěma,
spoutat, strčit do křoví,
ať to na nás nepoví,
kudy jsme šli.

Gil

Co vás nemá,
já se vůbec nepodívám,
ani muk a nevím o vás.

Richard

Rychle.

Celio

Podej mi ten provaz.

Gil

Jak ten svatej Šebestián.

Menga

Utáhněte, pane, fest,
jen mě prosím nezmordujte.

Gil

Neuteču, na mou čest.
Mengo, taky přísahej.
Já to odpřisáhnou za ni.

Celio

Hotovo. Jsou přivázaní.

Eusebio

A my jdeme, děj se co děj.
Vychází to, houstne tma.
Její závoj ještě zčerná.
Bohu ne, mně budeš věrná,
Julie, dnes budeš má.

Scéna 6

GIL, MENGA, uvázaní.

Gil

Okoukali, jak to chodí,
u našeho Vystrkova,
prašť jak uhod', zas a znova
nejdřív provaz a pak soudí.

Menga

Pojď blíž, sundej mi ten provaz,
sakramentský špagáty.

Gil

Tak mě nejdřív rozvaž ty.
Račte, madam, já až po vás.
Počkat! – Ticho! – Neslyšelas?

Bras /za scénou/

Ať se schoval, kam se schoval,
dokud si to nevyliže,

nejdem domů, tyhle kříže,
tyhle všechny zamordoval!

Gil

Pojďte sem! Jsme tady v strži!
Slyšíte nás, pojd'te sem!
Jsme svázání provazem.
Rychle, já to nevydržím.

Menga

Mě, mě první, já jsem žena,
mně jde o kejhák, já padám.

Gil

No jo, ve všem přednost, madam,
vždycky první vobsloužená.

Scéna 7

CURCIO, OCTAVIO, BRAS, TIRSO, vojáci. - GIL, MENG A.

Tirso

Co tam děláte v tom křoví?

Gil

Honem! Dělej!

Tirso

To je Gil!

Gil

Đábel si nás pojistil.
Rozvaž mě, pak ti to povím.
Lump je to a žádněj břídil.

Curcio

Co se stalo?

Menga

Právě včas.
Zabijte ho, je to ďas.

Curcio

Kdo vás, proboha, tak zřídil?

Gil

Eusebio!

Tirso

Nefňukej, buď rád, že spěchal,
to by s tebou zatrachtile
jinak jednal.

Bras

Vážně, Gile,
hlavně, že ti Mengu nechal.

Gil

Nu co, nezbořil se svět,
celkem se nic nestalo,
ale mě víc našťvalo,
že si Mengu neodved.

Menga (*Curciovì*)

Jak jsme slabé ženské, pane,
půjdem proti němu s váma
třeba jenom s motykama,
my to takhle nenecháme.

Octavio

Kolem dokola jsou srázy
a tady nejhlubší les.

Curcio

A vidím to ještě dnes,
právě tady, stejné mlází –

Octavio

Na co myslíš? Posloucháš mě,
musí to být, pane, strašné...

Curcio

Jako když máš v sobě střep
a on se ti v duši vzpřící,
převrací se v ní a mučí,
Octavio, ústa mlčí
a jenom ty oči křičí,
že je duše jeden šrám.
Obžaluješ sama sebe...
Jděte napřed! Jenom nebe,

at' mě slyší. Chci být sám.

Scéna 8

CURCIO, ROSMIRA jako vidění Curcia

Curcio

Tady se ta hrůza stala,
znovu se to všechno vrací,
čistá pravda se tu dívá
na běsnění žárlivosti.
Bože, ale dokážeš se
podezření vzepřít, když tě
lživá pravda nahlodala?
Žárlivost, to je smrt lásky,
ta nikomu neodpouští,
pokora ji nezastaví,
velikost je pro ni malá.
Tady, právě v tomhle houští
Rosmira a já... Je málo
říct, že se mi duše chvěje,
že se hrdlo hrůzou úží,
že mě děsí každý lístek,
každá květina mi hrozí,
každý hrbol vyhrožuje,
každá skála na mě číhá.
každý kmen se na mě chystá,
protože jsou do jednoho
svědky toho, co se stalo.
Vytasil jsem meč a ona,
jako by nic, klidně! řekla...

Rosmira (*Curciovo vidění*)

"Počkej ještě! Jsi můj manžel,
jestli mě chceš zabít, zab mě,
jenom, prosím tě, mi řekni,
nežli umřu, proč mám umřít,
a ještě mi dovol, abych

tě naposled objala."

Curcio

Já jí řekl: "Zabije tě
jako zmiji to, co nosíš
v tom svém břichu, to je důkaz,
tohle děcko, které čekáš,
ale nikdy neuvidíš,
protože já budu katem
toho tvého andílka!"

Rosmira

"Jestli věříš,
že jsem něco s někým měla,
nic jiného nezasloužím,
nežli zabít, ale věř mi,
přisahám při tomhle kříži,
nikdy jsem tě nepodvedla,
a jen ty mě chraň, můj kříži!"

Curcio

Byla nevinná, můj Bože,
bylo mně jí strašně líto.
A i když jsem v hloubi srdce
nepochyboval, že nelže,
jako by to šílenství měl
ukončit jedině zločin,
zdvih jsem meč a bodal, bodal.
Ale jenom do povětří!
Myslel jsem, že jsem ji zabil,
nechal jsem ji pod tím křížem,
ale když jsem přišel domů,
ona, krásná jako ráno,
mi jde vstříc a podává mi
Julii, to dítě, ano,
ten večer ji porodila
pod křížem, a to byl zázrak,
ten boží vzkaz mně a světu:

to děvčátko mělo oheň
 na hrudi ve tvaru kříže.
 Ale žena potom řekla,
 že ty děti - zdálo se jí,
 třeba byla napůl v mdlobách -
 byly dvě a že to druhé
 neodnesla, a já...

Scéna 9

OCTAVIO, CURCIO

Octavio

Pane,

lupiči jdou roklí dolů,
 oni vyznají se v lese
 a my ne, a už se stmívá,
 musíme jít.

Curcio

Ano, jde se.

Jedna radost mi jen zbývá.
 Pomsta. Jdeme. Pomstíme se. (*Odejdou.*)

Scéna 10

Před klášterem.

EUSEBIO, RICHARD, CELIO, s žebříkem.

Richard

Dej ten žebřík sem, až k rohu,
 ale pomalu a tiše.

Eusebio

Sviť mi, lásko, z té své výše
 a vystoupím na oblohu.
 I kdybych se zřítíl snad
 nebo shořel u azuru,
 slávu toho letu vzhůru
 neumenší ani pád.

Richard

Na co čekáš?

Eusebio

Neblesk shůry
živý oheň? Hrozba pekla?

Celio

Pýcha jako by se lekla.

Richard

Strach probouzí divné můry.

Eusebio

Já a strach?

Richard

Tak jdi!

Eusebio

Už jdu.
Kdybych se měl peklem prodrat
k tomu, oč mě život okrad,
strach mít nikdy nebudu.

Celio

Rychle! Tiše! Už tam skočil.

Richard

Vidět v každém plameni
bůhvíjaké znamení?!
Přelud! Strach má velké oči.

Scéna 11

Juliina cela.

EUSEBIO. - JULIE, na lůžku.

Eusebio

Má mě osud za soupeře,
myslí, že tě ukryje
přede mnou, má Julie?
Marně chodím po klášteře,
do cel otevřené dveře
a za nimi životy,

které daly sbohem světu,
 s temnou hrůzou plouží se tu
 němé ticho temnoty.
 Tady světlo! Jsi to ty!?
(Rozhrne záclonu a dívá se na spící Julii.)
 Oněměl jsi? Je to ona!
 Láska, která se tu postí.
 Ty bázlivá odvaho má,
 ty troufalá zbabělosti,
 jako když mi duše stoná,
 před tvou krásou nemá žasne,
 všecko na tobě je krásné,
 jsi v těch rezných šatech svůdná,
 a jsi krásná, že jsi cudná,
 cizí krásou dojalas mě!
 Julie! Ach, Julie!

Julie

Kdo mě volá? Kdo tu je?
 Jsi stín touhy! Ty to nejsi!

Eusebio

Neutíkej! Julie!
 Že mě vidíš, to tě děsí?

Julie

Jsi můj přízrak, harpyje,
 moje můry, noční běsy,
 krutá trýzeň iluzí!
 Zvykla jsem si na hrůzy,
 na tu úzkost bez pomoci,
 tisíckrát tě přes slzy
 zahlédám v tmě chladné noci,
 jako by se cár tmy zhustil.

Eusebio

Ne, neklamou tě teď smysly,
 můj hlas mluví mými ústy.
 Jestlis byla se mnou v mysli,

nikdy jsem tě neopustil.

Julie

Jsi to ty, je to tvůj hlas,
a kéž bych ho neslyšela,
ach, kéž bys byl jen stín těla.
Vydány jsme na pospas
hanbě já i moje cela.
V pláči tady umírám.
Co hledáš? Tady je kobka.
Nežiju už. To je hrobka.
Co chceš? Všecko je to tam.
Co čekáš? Já nedoufám.
Jak to, že ses dostal sem?

Eusebio

Láska rozhodne, kam jdem,
láska rozdrásá a spálí,
řekli mi, že tě sem dali,
a já trpěl... Zhřešil jsem.
Oba na tom máme vinu,
ty svou krásou omráčíš mě,
já div touhou nezahynu.
A to nebi neprominu,
že si s tebou chce tak zahrát,
patřilas mně, třeba tajně,
bylas předtím vdaná za mě,
nemůžeš být vdaná dvakrát.

Julie

Já tě měla za manžela,
a byl bys jím bezpochyby,
ať mě nebe netrestá,
nebýt všech těch našich kdyby.
Ale já složila sliby,
Jsem Kristova nevěsta.
Ty jdi pryč! Svět s jeho svody
je jen tvůj, svět vyděšený

z těch tvých vražd, dál przni ženy,
 jdi z náhody do náhody,
 zabíjej, lup! Tady plody
 ta tvá láska nesklidí!
 Já jsem mrtvá pro lidi!
 Nejsem tvoje. Jdi, už jdi!

Eusebio

Přelez jsem klášterní zdi,
 bráníš se a tím víc chci tě!
 To není jen láska, ne,
 ale zvláštní tajná síla
 mě za tebou vymrštila.
 Budeš má, ty patříš mně,
 když se vzepřeš, vezmu si tě.
 Nebo řeknu, že mě celé
 dlouhé týdny skrýváš v cele
 a žes mě sem vlákala,
 žes mě chtěla do postele!
 Zoufáš si? Buď zoufalá!
 Nebo zachraň mě i sebe.
 Já rozkřičím po klášteře...

Julie

Mlč! Slituj se, dobré nebe!
 Eusebio, zavři dveře,
 strach z nich zaplašil strach z tebe,
 kam bychom se poděli?
 Měj, co chceš! Tma, ať je tma!

Eusebio

Ach, ty lásko, lásko má!

Julie

Ty můj krutý úděli! (*Odejdou.*)

*Scéna 12**Před klášterem.*

RICHARD, CELIO

Richard

Dlouho nejde. Bila třetí!

Celio

Máš oči jen pro milenku,
kdepak koukat, jak je venku,
když jsi s ní, a jak čas letí.

Richard

Čas se vleče jako slimák,
když toužíš. No, však to znáš.

Celio

Ale když si užíváš,
to panečku frčí jinak.

Richard

Už je tam dvě hodiny.

Celio

A on by řekl: teprv dvě.

Richard

Co je pro něj teprve,
to jsou pro nás jak dva dny.

Celio

Víš, že tam šel zrovna dnes,
já myslím, že Julie mu
vzkázala.

Richard

No, vždyť k čemu
by tam jinak taky lez?
Zahrávat si se zákonem.
Do kláštera, svatá panno!

Celio

Neslyšel jsi šramot?

Richard

Ano.

Celio

Přistavíme žebřík, honem!

Scéna 13

JULIE, EUSEBIO, v okně. - RICHARD, CELIO.

Eusebio

Jdi pryč! Nech mě!

Julie

Co se stalo?

Nejdřív prosíš, vzdycháš, pláčeš,
přemluvíš mě, přinutíš mě,
abych se ti nebránila,
urazila dvakrát Boha,
a najednou mě nechceš,
pohrdáš mnou, utečeš mi
z náruče! Proč? Co se stalo?
Kam jdeš?

Eusebio

Nech mě! Uviděl jsem

v tvém náručí varování,
nevím jaký boží příkaz.
Ze tvých očí šlehá plamen,
požáry jsou tvoje vzdechy,
tvoje vlasy jsou spleť blesků,
každá myšlenka je sopka,
smrt je každé tvoje slovo,
všecko od tebe je peklo.
Kříž jsem viděl na tvé hrudi!
A byt' jsem se stokrát rouhal,
tisíckrát se proti Bohu
prohřešil, ten kříž ctít musím.
Ne, Julie, zůstaň v řádu,
věř, já tebou nepohrdám,
miluju tě, jako nikdy!

Julie

Počkej, slyšíš, Eusebio!

Eusebio

Honem, žebřík, žebřík!

Julie

Počkej,
nebo mě vem s sebou!

Eusebio

Nesmím!
Doufal jsem, že budeš moje,
nebylas, a tak tu zůstaň,
Panebože! Spadnu! (*Spadne.*)

Richard

Co je?
Stalo se ti něco?

Eusebio

Vidíš!
Povětrím křižují blesky,
to se na mou hlavu řítí
nebe zaplavené krví.
Před tím rozlíceným nebem
se neschovám, co živ budu.
Svatý kříži, slibuji ti
při všem, co mi bylo drahé,
kdekoli tě potkám, kleknu,
na kolena padnu na zem,
k svaté Panně pomodlím se.
(*Vstane, ti tři odjedou, žebřík nechají u zdi.*)

Scéna 14

JULIE, v okně

Julie

A jsem sama. Je mi úzko.
Je to konec? Navždy konec?
Chceš mě, prosíš, vyhrožuješ,

a když se už máš stát pánem
mé bolesti a své slasti,
utečeš dřív, než jsem tvoje.
Utéct! Jaký ty jsi vítěz!
Umírám, slitovné nebe!
Nač má příroda své jedy,
když jí stačí pohrdání
k tomu, aby zavraždila.
Pohrdání, to mě vraždí!
A já ještě za ním běžím,
to jsou ty dvě tváře lásky.
Já, já jsem jím pohrdala,
když se tu div nerozbrečel,
a teď, když mě nechal, prosím,
já škemrám. To jsme my ženy!
Toužíme i my, a přesto,
odmítnem tu trochu slasti
i tomu, kdo se nám líbí.
Nikdo nás dost nemiluje,
když nás žádá o odměnu,
chtějí nás a pohrdáme,
nechtějí, a milujeme.
Mrzí mě, že opustil mě,
a ne, že mě nemá rád.
Nepřelezl Eusebio
kvůli mě zdi kláštera?
Nebyla jsem na to hrdá?
Nepodstoupil nebezpečí
kvůli mně? Tak nad čím váhám?
Ať i on je hrdý na mě.
A když jsem s tím souhlasila,
nesu na tom stejnou vinu.
A když je ten hřích tak velký,
jenom o něm snít je hříšné,
Bůh ode mne odtáh ruku,

strašně hřeším, já vím, Bože,
 kéž bych mohla aspoň doufat
 v odpuštění? Na co čekám?
(Sleze po žebříku.)
 Urážím svět, čest i Boha,
 já jsem satan, padlý anděl
 vyvržený z nebe na zem.
 Ale jestli nemám doufat,
 že se vrátím, nelituji.
 Jsem z kláštera pryč! Ach, hrůza,
 ze všech stran se na mě valí
 to mlčení a tma noci,
 a já těmi temnotami
 doklopýtám slepá k hříchu.
 Kam jdu? Co chci? Co to dělám?
 Nohy ztěžkly, jako když mám
 na nich okov, na ramenou
 strašnou tíhu, jsem kus ledu.
 Ne! Vráťm se do kláštera,
 odpustí mi moje hříchy,
 věřím, Bože, v tvoji milost,
 ty odpouštíš více hříchů,
 než je těch hvězd na obloze,
 než je zrněk písku v moři,
 víc než atomů tu víří
 v celém povětří. Jde někdo?
 Teď mě nesmí nikdo vidět.
 Já se vrátím! Já se vrátím... *(Schová se.)*

Scéna 15

RICHARD, CELIO. - JULIE, v úkrytu.

Richard

Za to může Eusebio.
 Zblázní se a kvůli němu
 zapomenem tady žebřík.

Nesmí ho tu najít u zdi,
a už svítá.
(*Odnese žebřík. Julie se objeví.*)

Julie

Nikde nikdo?
Rychle! Cože? Kde je žebřík?
Tady stál? Nu, ano, tady!
Žebřík zmizel, panebože,
nahoru se nedostanu.
Chápu už tu tragédii.
Zavřel jsi mi dveře k sobě.
Nechceš ani kajícnici,
já už k tobě nesmím zpátky,
nemáš pro mě slitování.
Nu, když se mě nebe zřeklo,
ať pozná i moji pýchu!
Zločiny zoufalé ženy
ohromí svět, zděsí nebe,
hrůzu naženou i hříchu
a poděsí samo peklo!

TŘETÍ DĚJSTVÍ

Scéna 1

Les

GIL, v náručí kříže a jeden velký na hrudi

Gils

Stůjte při mně, nebesa.
Menga řekne: nanos dříví...
A když se mám vrátit živý,
musím na to od lesa.
Eusebio jedině se
toho kříže ještě bojí.
Snad mě nechá na pokoji.

Fůra jich je pořád v lese.
 Jo, já o vlku a vlk...
 Bože, to snad není pravda.
 Je to on! Ted' mi to nandá,
 Gile, to ti zlomí krk.
 Neviděl mě! Kam se zašít?
 Abych kvůli lotrovi
 vlez..., ale kam? Do křoví...
 Ted' ho hlavně nepoplašit,
 ten jestli mě vyčenichá,
 neuvidím východ slunka.
 Kdyby křoví, je to trnka,
 tak malá a už tak píchá.

Scéna 2

EUSEBIO. - GIL v úkrytu.

Eusebio

Nevím, nemám už kam jít.
 Smutný život dlouho čeká
 na konec, smrt pro člověka
 nejde, když už nechce žít.
 Já měl radost ze života,
 Julie, když objalas mě,
 cítil jsem v tom světle vášně,
 jak mě život k sobě poutá.
 A to bylo taky všechno.
 Nedotk jsem se tvého klína,
 nebyla to moje vina,
 cosi z velké dálky blesklo,
 ne, ne! křiklo, - nevidíš,
 k čemu tě ta touha budí?
 že má na své nahé hrudi
 tak jako ty rudý kříž!? -
 a ten hlas mi ruku strh.
 Kříž, Julie, jako já,

a co ten kříž znamená,
to ví, Julie, jen Bůh.

Gil (*stranou*)

Au, au... Hrome, to to škrábe...

Eusebio

Co...?

Gil

A máme vystaráno.

Eusebio

Je v tom keři někdo?

Gil

Ano.

(*Stranou.*) No, a teď se ukaž, srabe.

Eusebio (*stranou*)

Přivázaný k stromu sténá,
na krku mu visí kříž,
každému se pokloníš,
padám, kříži, na kolena.

Gil

To říkáš mně? Nebo komu?
No, jsem to já samozřejmě.
Ke mně modlíš se? Když ke mně,
proč mě přivazuješ k stromu?

Eusebio

A kdo jsi?

Gil

No, přece Gil.
Víš ten, cos ho tady svázał.
a... nikdo se neukázal,
já hulákám ze všech sil
a co z toho? kdybych řval
jako tur, a padám hlady.
Ani noha.

Eusebio

Říkáš tady?

To snad bylo o kus dál.

Gil

Šlo to lízt i s provazem,
fuška, když se jeden plazí
strom od stromu skrz to mlází,
ale dolez jsem až sem.

Eusebio (*stranou*)

(Tak polez ven, jelimánku...
Co víš o mém neštěstí?)
Ale všechno na štěstí
má taky tu lepší stránku.
Už když jsme se viděli -
Gil? že - Gile, naposledy,
líbil ses mi, buďme tedy,
Gile, buďme přáteli.

Gil

Ruku na to, a když jsme se
dali takhle dohromady,
já zůstanu pořád tady,
copak doma, líp je v lese,
co nemáš, to ukradneš,
všecko koupíš za pět prstů,
dřít se není po mém gustu.

Eusebio

Zůstaň se mnou, jestli chceš.

Scéna 3

RICHARD, CELIO, JULIE v mužských šatech, šátek přes obličej. - EUSEBIO, GIL.

Richard

Přepad na té křižovatce
na planině pod roklí.
Jednoho jsme odkrouhli,
ale jinak to šlo hladce.
Fůra věcí, strašně mnoho.

Eusebio

Pak se na to podíváme.
Nejdřív vám chci říct, že máme -
nováčka.

Richard

Prosím tě, koho?

Gil

Vidíš: Gila. Já jsem Gil.

Eusebio

Prost'áček, že? Třesky plesky,
ale zná tu horské stezky.
Proto jsem s tím souhlasil.
Navíc, bude tajný špeh,
nevypadá podezřele,
přinese z řad nepřítele
zprávy o všech záměrech.
Dej mu pušku a co k tomu
patří.

Celio

Na! A tyhle kšandy.

Gil

A stal jsem se jedním z bandy,
Pámbu se mnou, nejdu domů.

Eusebio

A ten člověk? Co tu hledá?
A proč má tvář zahalenou?

Richard

Nechce mi říct ani jméno
a ten cár si sundat nedá.
Ohání se pořád jedním:
já chci vidět náčelníka.

Eusebio

No tak sem s ním, když to říká.
Sundej šátek, stojíš před ním.

Julie

Jsi ten náčelník ty?

Eusebio

Já!

Tak mluv, ať se něco dovím.

Sundej to.

Julie

Ne! Všecko povím,

až tu budem sami dva.

Eusebio

Nechte nás tu o samotě. (*Odejdou.*)

Scéna 4

JULIE, EUSEBIO.

Eusebio

Mluv, jsme sami, jenom stromy

jsou němými svědky. Čekám.

Kdo jsi? Kam jdeš? A co chceš?

A ten šátek sundej s tváře.

Julie (*tasí*)

Aby ses už jednou provždy

dověděl, kdo jsem: teď tas!

A můj kord ti právě říká,

že jsem ten, kdo jde tě zabít.

Eusebio

Zabít, mě? Budu se bránit,

jenom bránit, to je všecko.

Ty si troufáš, já strach nemám,

ten mi slovy nenaženeš.

Julie

Pojď, zbabělče, bij se se mnou,

zabiju tě, k čemu ti je

ten tvůj život rozervaný?

Eusebio

Ne, jen budu krýt tvé rány,

ale tebe zranit nechci.

Nevím, proč bych já měl zabít,

ani proč mám vykrvácet.
Prosím tě, svou tvář mi ukaž.

Julie

To máš pravdu, když jde o čest,
ten, kdo pošpinil, má vědět,
proč ho uražený trestá,
jinak se trest mine s cílem. (*Odhalí tvář.*)
Poznáváš mě? Proč se na mě
díváš jako na zjevení?

Eusebio

Že jsi to ty? To mám věřit?
Vidím tě a já se děším,
dívám se a je mi hrozně.

Julie

Takže jsi mě poznal?

Eusebio

Poznal.

Ty, Julie, tady v lese?
V těchhle šatech? Hrůza, hrůza!
Co tě vede sem?

Julie

Má hanba!

Hanba a tvé pohrdání.
Aspoň vidíš, co je žena,
která běží za rozkoší,
rychlejší než šíp a střela,
žhavější než kulka, prudší
nežli blesk, když třeskne o zem.
Utekla jsem do hor, kdyžs mě
opustil a potkala tam
pastýře a on mi řekl,
že nedělám dobře a já
snad z hloupého strachu, že mě
někde udá, vyrvala mu
nůž, který měl u opasku

a bodla ho, aby mlčel,
k smrti jsem ho ubodala.
Na koni jel potom kdosi,
viděl, že jsem unavená,
nabídl mi, ať se svezu,
vez mě za sebou kus cesty,
ale pak chtěl do vesnice,
já nechtěla mezi lidi,
a tak jsem ho za to jeho
dobrodiní taky bodla.
Celé tři dny a tři noci
jsem chodila lesem, jedla,
co jsem našla, lesní plody
a spala jsem, kde se dalo.
Pak jsem našla útočiště,
chalupu s doškovou střechou,
balzám na všechny mé rány,
modré z nebe by mi snesla
venkovanka i muž pastýř,
starali se o mě oba,
i to poslední mi dali.
A já zapomněla u nich
na hlad, žízeň, na únavu.
Ale když jsem odcházela,
dostala jsem strach, že řeknou:
"ta jeptiška byla u nás",
a když pastýř šel pak se mnou,
aby mi ukázal cestu,
zabila jsem ho, šla zpátky
a zabila jeho ženu.
Ale pak jsem pochopila,
že ten hábit by mě mohl
prozradit a že si musím
opatřit i jiné šaty.
U cesty spal lovec, ano,

byl to jeho spánek smrti,
vzala jsem mu šaty, zbraně,
až jsem zločin za zločinem,
navzdory všem nebezpečím,
trním hložíím došla k tobě.

Eusebio

Poslouchám tě s úžasem,
s hrůzou se na tebe dívám,
slyším tě a je to závrat',
ale vidět tě mě děsí.
Ne, já tebou nepohrdám,
jen se bojím nebezpečí,
kterými mně nebe hrozí,
proto s tebou nic mít nechci.
Běž a vrať se do kláštera,
žiju v bázni před tím křížem,
jen proto jsem na útěku
před tebou. - Co je to za hluk?

Scéna 5

RICHARD, CELIO, lupiči. – EUSEBIO, JULIE.

Richard

Připravme se na obranu,

Celio

Curcio a jeho lidi
sešli s cesty a jdou vzhůru.

Richard

Je jich hodně, seběhli se
ze všech vesnic, ženy s dětmi,
starci, táhnou proti tobě,
chtějí tvou krev za krev synů,
zabít! křičí, pomstít se mu!
nebo chytit, potrestat ho!

Eusebio

Julie, mlč, už je pozdě.

Zakryj si tvář a pojď se mnou.
 Můj nepřítel a tvůj otec
 se tě tady nesmí zmocnit. -
 A teď vzhůru, bratři, jdeme!
 Zvítězíme, nebo padnem.
 Ani o krok necouváme,
 víte, že nás přišli zabít
 nebo zajmout, což je totéž.
 Skončit s hanbou ve vězení,
 ne, to ne, to nestane se.

Celio

Obklíčili nás. Jsou tady!

Eusebio

Jdem! A pozor na zbabělce,
 kdyby někdo, nedej Bože,
 se chtěl schovat nebo utéct,
 potřísním meč jeho krví
 dřív než krví nepřítele.

Scéna 6

CURCIO s lidmi, za scénou. – EUSEBIO, RICHARD, CELIO, JULIE, lupiči.

Curcio (*za scénou*)

Nahoře se schoval v lese
 ten darebák Eusebio,
 viděl jsem ho, on si myslí,
 že ho zachrání ty skály.

Hlasy

To je on, tam za tím houštím.

Julie

Do útoku!

Eusebio

Kde jste? Čekám,
 zbabělci, a Bůh mi pomoz,
 v rudé řeky promění se
 pole zvlhlá vaší krví!

Richard

Těch vesnických křupanů sem
táhnou mračna.

Curcio (*za scénou*)

Eusebio,
neschovávej se a vylez!

Eusebio

Já, schovávat?! Já tě hledám.
(*Všichni, až na Gila, odejdou, výstřely za scénou.*)

Scéna 7

GIL, jako lupič. Potom MENGA, BRAS, TIRSO a vesničani.

Gil

Sotva se dám do učení
k lupičům, abych měl pokoj,
jsem v tom zas až po uši.
Na poli dřu jako soumar
a sedrou z nás málem kůži,
a když se dám k těm, co berou,
je to zase prašť jak uhoď.
Na mě už se lepí smůla.
Kdybych byl žid, udělají
zejtra pogrom na židy.
(*Vejde Menga, Bras, Tirso a další vesničani.*)

Menga

Za nima! Ať neutečou!

Bras

Zmordujem je do jednoho.

Menga

Tady se nám jeden schoval.

Bras

Zab ho, chlapa!

Gil

Koukej, to jsem,
to jsem já!

Menga

To vidím, grázl,
poznáme vás po mundúru.

Gil

Kdepak mundúr, to je omyl,
to bylo jen tak, jen finta.

Menga

Setni ho!

Bras

Na! Ty ho doraz!

Gil

Už jsem s'tatej dost, to stačí,
podívejte...

Tirso

Mlč, ty lumpe,
viděli jsme dost, ty grázle.

Gil

Kristepane, já jsem Gil!

Menga

Hrome, pročs to neřek hned?

Tirso

Proč neřekneš, že seš Gil?

Gil

Vždyť to říkám od začátku,
že jsem to já.

Menga

Co tu děláš?
A ty šaty?

Gil

Mundúr d'ábla,
jednoho jsem tady odkrouh
a svlík jsem ho z šatů.

Menga

Vážně?
Není na nich ani skvrnka,

jak to, kdyžs ho zabil?

Gil

No jo,
umřel strachem, myslím, že ho
klepla pepka.

Menga

Tak pojd' s náma,
musíme ty chlapy prohnat,
vem ten kvér a jdeme spolu.

Gil

Brr, celý se třesu zimou,
ale mundur musí dolů. *(Odejdou.)*

Scéna 8

Na jiném místě. V pozadí kříž. Za scénou válečná vřava.

JULIE

Julie

Ale, Bože, ne, kam jdete?
Utíkají – to jsou lidi,
kterým velí Eusebio!
To je hrůza, musím za ním...
Odvahu! Ne! Necouvejte!
(Odejde.)

Scéna 9

EUSEBIO, CURCIO, bijí se.

Curcio

Konečně. Teď jsme tu sami.
Díky nebi, že si přeje
vložit pomstu do mých rukou.
Byl bych nerad, strašně nerad,
kdyby tě měl za urážku
ztrestat smrtí někdo jiný.

Eusebio

Myslíš, že je samo nebe

proti mně, když my dva se tu
 potkáváme? Když mě hledáš
 s tou svou uraženou duší,
 odejdeš tak, jak jsi přišel,
 urážka a trpkost sama. -
 Přesto ve mně budíš zvláštní
 úctu, že se více bojím
 nežli hněvu tvého meče,
 těch tvých šedin, připadám si
 před nimi tak bezbranný.

Curcio

Přiznám se ti, Eusebio,
 když tě vidím, že i ve mně
 se nenávist nějak bortí.
 Ale úcta k šedinám ti
 nesmí vadit. Já jsem někdo,
 bij se se mnou, já se pomstím,
 kdyby nevím co tě mělo
 varovat, strach stranou. Bij se!

Eusebio

Já a strach? Ta úcta nemá
 se strachem nic společného.
 Ale abych řekl pravdu,
 o jediné vítězství teď
 stojím: o tvé odpuštění.
 Tady je můj meč, můj Bože,
 co se před ním lidí třáslo,
 a já ti ho kladu k nohám.

Curcio

Nepřijmu to, nechci zabít
 bezbranného. Dobře tedy,
 pojď, zápasme beze zbraně.
(Jdou k sobě a zápasí.)

Eusebio

Co se to se mnou děje?

Odkud ten teplý vítr v srdci věje?
 Vyplaťte všechno, oči,
 ať už ta zloba a nenávist skončí.
 Co má se stát, se stane,
 pomsti se, klečím, u tvých nohou, pane.

Curcio

Krev bezbranného můj meč nepotřísní,
 já nesmím zabít toho, kdo je v tísní,
 víc hanby nežli slávy
 má ten, kdo jako vítěz stíná hlavy.
(Hlas za scénou.)

Hlas

Šli tímhle směrem. Před chvílí tu byli.

Curcio

Hledají mě. Mí lidé zvítězili,
 z tvých zbyl jen houf a oni běží za ním,
 schovej se, žij, jdi! uteč! dav je mstivý,
 před ním tě neubráním,
 ten nestrpí, abys ty zůstal živý.

Eusebio

Ne, neuteču nikam,
 jen tobě se vzdám, ale neutíkám.

Scéna 10

OCTAVIO, GIL, BRAS, TIRSO, MENG A vesničani. – EUSEBIO, CURCIO.

Octavio

Zničili jsme tu hordu,
 nikdo z těch lupičů to nepřežil,
 až na toho jejich náčelníka,
 ten utek nebo se tu někde skryl.

Eusebio

Lžeš, Eusebio nikdy neutíká.

Všichni

To je on! Zab ho! Vrahu! Zlosyne!

Eusebio

Tak pojd'te, skety!

Curcio

Octavio, ne!

Octavio

Co, ty to nechceš? To snad není pravda,
místo, abys řek: uškrťte ho hada?!

Tirso

O čest vás připravil!

Bras

Je to kus krysy,
od těch je pokoj, teprve když visí!.

Menga

Ten to tu pěkně zřídil!

Gil

A co se ženskejch týče, žádněj břídil,
my víme, jak se choval!

Tirso

Snad všechny holky z vesnic okoštoval,
pošpinil, na co sáh!

Bras

Darebák je to!

Menga

Je to vrah!

Octavio

Tak co s ním budem dělat? Rozhodni to.

Curcio

To musím, ano (je mi líto),
zatkňte ho, dopravte do města,
slibuji vám, že soud ho potrestá. (:K Eusebiovi)
Budu tě hájit víc než sebe sama,
třebaže sám jsem žalující strana.

Eusebio

Curciovi se poddám, soudci ne.
Z úcty děláme to, co musíme.
K soudu jít - ne, k tomu mě nepřinutí.

Octavio

Odsud' me ho hned k smrti!

Curcio

Počkej! To ne!

Octavio

Skoncujem to s ním krátce!

A ty ho bráníš, Curcio? Jsi zrádce!

Curcio

Já zrádce? Ne! To by mě pošpinilo,

odpusť mi, Eusebio!

Vidíš, co chtějí, podívej se na ně,

já první musím zdvihnout ruku k ráně.

Eusebio

Ne, prosím, ustup, pane,

takhle se na ně nedostane!

(Všichni se vrhnou na Eusebia. Odejdou, až na Curcia.)

Curcio

Dokonáno. Nikdo ti nepomůže,

i kdyby chtěl svůj život za tvůj prodat.

Začali do něj bodat,

tísni ho ze všech stran,

krvácí z mnoha ran.

A už se řítí dolů po stráni.

Co je to za hlas? Tiché volání?

Mě chladnoucí krev volá plachým hlasem?

A jako by mě znala?

V tom hlase něco svého rozpoznal jsem.

Cizí krev by mě takhle nevolala. *(Odejde.)*

Scéna 11

EUSEBIO, řítí se ze svahu

Eusebio

Kam se řítím? Kde to j sem?

Uhýbá přede mnou zem?

Odpírá mi černý klín?

Ptám se, jestli tolik vin
smažu jedním životem.
Duše se mi probudila,
života jí není líto,
marně, nikdy nesplatí to,
i kdyby dál sto let žila
v tomhle těle z křehkých třtin.
Jsou mi v patách a jsou mstiví,
mám víc mrtvých nežli živý
zabít, nebo umřít sám?
shořet v ohni jako dříví?
Nebylo by ti líp tam,
kde smíš říci: odpusť, Bože,
všecko, co mou duši tíží?
Zastav moje kroky, kříži,
smrt je chvilka v svistu nože,
z tebe na mě věčnost shlíží.
Zhřešil jsem a já tě prosím,
pohlédni na kajícího,
slituj se, má duše vzlyká,
ať jsem sebevětší zlosyn,
Kristus trpěl pro hříšníka.
Kdybych na světě byl sám,
zas by se dal proklát hřeby,
zas by trpěl kvůli nám,
na tobě Bůh neumřel by,
nebýt hříchů, které mám.
Já tě vždycky, děj se co děj,
uctíval, to všichni vědí.
Nechci umřít bez zpovědi,
nejsem první vrah a zloděj,
který touží po svobodě
světla v hrůze z temnoty,
ze všeho se ti chce vydat,
tobě, Kriste, vyzpovídat

a být spasen jako ty.
 Lisardo, my dva se bili,
 ty ses moh v té vratké chvíli,
 než se přervou časná pouta,
 nežs odešel ze života
 vyzpovídat. Ted' tě volám,
 pomoz mi než doplápolám,
 než dohořím tady v tichu!
 Potřebuju tě ted' sám.
 Lisardo, já umírám.
 Tebe volám, poustevníku,
 sejmi ze mě tíhu hříchů,
 Alberto, jsem tu tak sám!

Scéna 12

CURCIO. - EUSEBIO.

Curcio

Byl to nejstrašnější pád.

Eusebio

Mé chvíle jsou sečtené.
 Jdeš mě zabít? To jsem rád.
 Dobij mě, pojď!

Curcio

Ne, to ne,
 jenom srdce z kamene
 prolitá krev neobměkčí.
 Dáš mi ten meč?

Eusebio

Tobě? Ano.
 Tobě ho dám. Dokonáno.
 Přidám prosbu: odpusť viny,
 já svou smrtí je tu splácím,
 smrtí platím za zločiny,
 slábnu, brzy vykrvácím
 a v mé duši houstnou stíny...

Curcio

Počkej, snad to tak zlé není.
Ukaž mi tu ránu. Cože!
Co to tu máš, Pane Bože,
co to tu máš za znamení?

Eusebio

Poznamenal si mě kříž,
místo mého narození.
Jako když se člověk blíží
pořád k tomu svému kříži,
to on si mě přitáh blíž.
Nic víc nevím, otec prý
i kolébku odepřel mi,
snad věděl, že budu zlý,
i z lidí se stanou šelmy,
tady prý mě našli.

Curcio

A ty mluvíš o zločinu!
Štěstí - krutý úděl,
ty mé světlo plné stínů,
hrůzo a mé veselí,
osude můj! Ty můj synu!
Eusebio, jsi můj syn,
ach, jak je mi všeho líto,
nejsi mrtvý, teď to vím,
kříž se stal tvým znamením,
a má duše tušila to,
a mé srdce se mě ptalo,
co se tady tehdy stalo?
Ničím jsem je neutěšil.
Já jsem tady strašně zhřešil
a nebe mě potrestalo.
Ale to je všechno málo,
víš, jak je to s vámi dvěma?
Ach, ty hrůzo, Julie má

na své hrudi stejný kříž.
 Je to hrůza? Zázrak spíš,
 Bůh nám dal jím něco vědět.

Eusebio

Sbohem, otče, otče, sbohem.
 Nemohu ti odpovědět,
 moje ústa jsou už němá,
 to je smrt v tom černém šatě,
 bere mi ten zbytek dechu,
 abych tě už nevyslechl,
 rozum, abych nepoznal tě,
 oči, jimiž bych tě viděl.
 Alberto! Pojd'! Smrt už stojí
 nade mnou, duše se bojí!
 Alberto!

Curcio

Nad mrtvým pláču,
 živého jsem nenáviděl.
 Ty nespravedlivý boji!
 Teď jen plakat, jenom to!

Eusebio

Alberto! Ach, Alberto! (*Zemře.*)

Curcio

Konec! Konec! Dodýchal jsi,
 mně zbývá jen rvát si vlasy.

Scéna 13

OCTAVIO - CURCIO, mrtvý EUSEBIO.

Octavio (*vejde*)

Curcio, vzchop se. Osud tebou smýká...
 Zlou zprávu nesu, těžko se to říká.

Curcio

Co ještě? Mluv! Ať mě to dobije.

Octavio

Utekla Julie.

Curcio

Co říkáš? Z kláštera?

Osude, to je nelítostná hra,
hraješ ji dobře a hrej ji tak dál,
a sraz mě znovu, kdybych ještě vstal,
a ty, smrti, dál vrhej temný stín.
Ten mrtvý je můj syn.
A mám-li tomu všemu, Bože, věřit,
dopřej mi jedno: já to nechci přežít.

Scéna 14

GIL, TIRSO, BRAS, MENGA, vesničani. – CURCIO, OCTAVIO, EUSEBIO, mrtvý.

Curcio

Odneste tělo, pohřbete mi syna,
ať důstojný hrob mi ho připomíná.

Bras

Do svaté hlíny? Ne! To všichni vědí,
že to byl lump a umřel bez zpovědi.
Na hřbitově být nesmí, ne!

Gil

No jistě,
jen tady na tom opuštěném místě.

Curcio

Ach, strašná pomsta luzy,
kterou nic nepřinutí
ani před prahem smrti
odložit zášť za vytrpěné hrůzy.
(*Odejde v pláči.*)

Menga

Hrob? Jaký hrob? S tím ať si dají práci
šelmy a draví ptáci. A ať se roztříská,
shod'te ho nejdřív z toho skaliska!

Tirso

Jen větvemi ho trochu přikryjeme,
hrob jako hrob. Jaképak štráchy. Jdeme.

(Zakryjí Eusebiovo tělo větvemi.)

Konečně vidíš, co to vobnáší.

Bude noc, lež si v jejím rubáši.

Bras

Ty, Gile, zůstaň tady,

a kdyby přišel někdo z jeho bandy,

zavolej na nás, budem tady v rokli. *(Odejdou.)*

Gil

Jednoduše jste foukli

a já abych tu u mrtvého hlídal.

Ach, pane Eusebio, vzpomínáte,

já se k vám jednou přidal,

jsem přítel, vy mně znáte...

Eusebio

Alberto!

Gil

Ale co to? Jestli teď tady skapu...

Táhne sem lesem nejmíň tisíc chlapů!

Scéna 15

ALBERTO. - GIL, mrtvý EUSEBIO.

Eusebio

Alberto!

Alberto *(vejde)*

Kdo mě to volá?

Úpěnlivý tichý hlas?

Je tu někdo. Moje jméno?

Eusebio

Alberto!

Alberto

Ach, ano, zas,

a jakoby z téhle strany.

Ozvi se mi.

Gil

Proboha!

To je, to je Eusebio!

Ty člověče nebohá!

Eusebio

Alberto!

Alberto

Teď to zní zblízka,
jak když vítr povívá.
Kdo jsi? Ty znáš moje jméno?

Eusebio

Pojď, Alberto, to jsem já,
Eusebio, pohřbili mě,
zdvihni větve! Neměj strach!

Alberto (*odkryje ho*)

Nebojím se. Už tě vidím
a máš v tváři krev a prach.
Co mi chceš ve jménu božím?

Eusebio

Víš, jak hrozně jsem se bál,
že bych umřel bez zpovědi,
proto, když jsem umíral,
jsem tě volal, dlouho, marně.
Jsem už mrtvý dlouhý čas,
duch však není vězněm těla,
smrt jen prorve jeho hráz,
jsi jak rána otevřená,
duch však žije, žiješ dál. (*Vstane.*)
Pojď, ať se ti vyzpovídám,
vyliju z duše ten kal,
mám víc hříchů, než má zrněk
sluncem rozvířený prach,
mám víc hříchů, než má moře
písku ve svých hlubinách.

Alberto

Všecka svoje pokání bych
za tebe, můj bratře, dal,

jenom kdyby pomohla ti,
aby ti Bůh požehnal.
(*Eusebio s Albertem odejdou.*)

Gil

I to slunce to chce vidět,
bože můj, on vážně vstal.
Zázrak! Až jim tohle řeknu,
budou myslet, že jsem lhal. (*Odejde.*)

Scéna 16

JULIE, později CURCIO, GIL a vesničani.

Julie

Ať jdu, kam jdu, v tomhle lese
jen se nohou dotknu trávy,
všude boží dopuštění,
hrozný křik a všude válka -
a teď klid je v údolí..?

Curcio (*vejde s vešničany*)

Bože, proč mě nezabije
bolest dřív, než dobolí?
Bolesti, jsem nesmrtelný?

Gil

Běžím od té mrtvoly!
Stal se zázrak, slyšíte mě,
zázrak, on vás přejde smích,
mrtvý mluvil, já ho slyšel,
a pak přiběhl ten mnich,
co ho Eusebio volal,
a když přišel, on se zdvih.
Běžte se tam kouknout sami,
klečí, jako by byl živ!

Curcio

Je to zázrak, ne klam zraku!
Bože je, je to můj syn!

Julie

Ano, mluvme o zázraku,
je to on, divoucí div!

Curcio

Kněz mu žehná! Dokonáno,
podruhé, ale ne dřív,
nežli dostal z rukou mnicha
rozhřešení ze svých vin.

Scéna 17

ALBERTO. – CURCIO, OCTAVIO, JULIE, vesničani.

Alberto

Úžasem svět sotva dýchá
nad takovým tajemstvím.
Z boží moci v mrtvém těle
duch dál čekal jako stín,
než se svěřil svému kříži,
než se vyznal ze svých vin.

Curcio

Už není nic, co tě tíží!?
Duše moje! Byls můj syn!
Je smrt hrozná, když tě sblíží
s něčím větším, než jsi ty?
Kéž by prohlédla i dcera
ze své strašné slepoty.

Julie

Co to slyším! Jaká hrůza
potkala dva životy.
Já jsem - sestra Eusebia?!
A já chtěla! - já!? Žít s ním?!
Vyrvu někdy ten běs z těla,
otče, jak to odčiním?
Jsem špinavá zrůda, děvka,
ta nejhorší z nejhorších.
Ať mi není země lehká,
nesmím vám být na očích,

odpusť, odpusť, Bože, dej mi
odpykat tak strašný hřích.

Curcio

Prznit život nestydatě,
dost, už dost, skončeme s tím!
Chceš? těmahle rukama tě,
poběhlíce, zardousím...

Julie

Můj život si vezmi celý,
ty můj kříži, spas mě ty!
Já se vrátím do své cely,
budu pykat do smrti.

*(Curcio se na ni vrhne s mečem, Julie obejmě kříž, který byl na Eusebiově hrobě,
a vznese se do výše.)*

Alberto

Zázrak, zázrak! Nevidíš?

Curcio

Ano, všechno tady končí.
To znamená: nést svůj kříž.